

„Nem engedünk az ötvenhatból.” (Úgy mint „nem engedünk a negyvennyolcból” sem.) Ez a történelminek nem nevezhető párhuzam a választási csatározás idején volt igazán időszerű, amikor is minden önmagára valamit adó párt „minimum” 1956-ból eredeztette magát. Ma már persze sem a győztesek, sem az ellenzékbe vonult második-harmadik helyezettek nem emlegetik ezt az egyetértésre, újabb párbeszédre alkalmat adó közös kiindulópontot. De nincs miért csodálkozni ezen, ebben is '48 sorsára jut '56. Az örökség kisajátításáért folyó hajszája utáni csend arról harsog, hogy '56 történetének újabb fejezete kezdődik.

Hallgatás, hazugság, hamisítás jellemezte az elmúlt 33 év '56-hoz való viszonyát. A történésekhez közel, az 1956. november 11-i MSZMP KB ülésen még „októberi eseményeknek” tekintette Kádár János azt a viharos eseményesort, amelyet egy hónap múlva már „ellenforradalomnak” bélyegeztek. Ezt az „értékelést” tabuvá merevítette a tilalom, ezen a pilléren nyugodott a Kádár-rendszer. A pillér megingott, mikor Pozsgay Imre először nevezte „népfelkelésnek” azt, amit a közember addig is „forradalomnak” becézett. Politikai földcsuszamlást indított el az elnevezésbeli különbség: megkérdőjelezte a három évtizedes rendszer legitimitását, kihívás volt a szovjet vezetéssel szemben. Ezután indult meg a visszaemlékezés-áradat, ezután nyertek polgárjogot a vulkanikus népmegmozdulás különböző részleteit hangsúlyozó elnevezések: „nemzeti szabadságharc”, „szocialista forradalom”. Most hallgatunk. Már nem az elnevezés a lényeg. Végre tudományos igényű kutatómunka kezdődött, melyet az Akadémia '56-os Intézete koordinál. Lútván György történész, az Intézet igazgatója többek között erről is beszélt, mikor tegnap megnyitotta a szegedi '56-os eseményeket bemutató kiállítást a Deák Ferenc Gimnáziumban.

Délmagyarország, 1991. május 23.